

# Slikstoornissen

## dysfagie

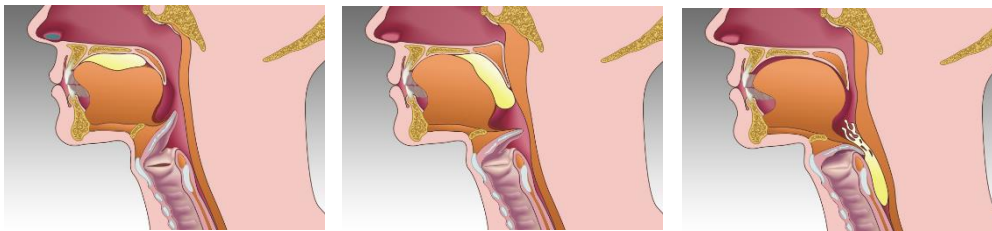
**Slikken is een ingewikkelde activiteit voor uw lichaam. Om goed te kunnen slikken moeten spieren en zenuwen goed samenwerken. Gaat dit niet goed, dan kan iemand zich verslikken.**

Slikken doen we erg vaak, meestal zonder erbij na te denken. Overdag slikken we speeksel twee keer per minuut door. Tijdens de slaap is dat elke minuut een keer. Zonder eten en drinken kunnen we niet leven. Als we problemen hebben met slikken of ons verslikken, kan dat direct een negatieve invloed op ons leven hebben.

### Wat is verslikken?

Verslikken betekent dat er vloeistof of voedsel in de luchtpijp terecht komt in plaats van in de slokdarm. Als het voedsel of de vloeistof daar blijft, kan er een infectie ontstaan. Gewoonlijk krijgt iemand bij het verslikken een flinke hoestbui. De hoestbui zorgt ervoor dat het voedsel of de vloeistof uit de luchtpijp gewerkt wordt. Er ontstaat dan geen infectie.

### Wat gebeurt er bij slikken?



Afbeelding 1

Afbeelding 2

Afbeelding 3

*Afbeelding 1:*

*Het voedsel zit in de mondholte (geel brokje)*

*Afbeelding 2:*

*Het voedsel gaat van de keelholte richting slokdarm. Het strotteklepje bij de luchtpijp begint de luchtpijp af te sluiten*

*Afbeelding 3:*

*Het strotteklepje heeft de luchtpijp helemaal afgesloten. Het voedsel gaat van de slokdarm naar de maag*

### Wat gebeurt er bij verslikken?



Afbeelding 1:

Het voedsel zit in de mondholte (geel brokje)

Afbeelding 2

Het voedsel gaat van de keelholte richting slokdarm. Het strotteklepje sluit de luchtpijp niet goed af. Een deel van het voedsel blijft achter in de keelholte

Afbeelding 3:

Het strotteklepje heeft de luchtpijp niet goed afgesloten. Het voedsel kan nu voor een deel in de luchtpijp en de longen komen

## Verslikken bij hersenletsel of ziek zijn

Als iemand hersenletsel heeft kan het slikken op vele manieren verkeerd gaan. Ook bij zwakte kan het slikken moeilijk zijn. Soms is het helemaal niet mogelijk om te slikken. U moet dan op een andere manier voeding krijgen. Dat kan bijvoorbeeld via een neussonde. U krijgt dan een slangetje in de neus dat door gaat tot in de maag. De diëtist adviseert dan een sondevoeding waarin alles zit wat u nodig heeft.

## Onderzoek logopedist

De logopedist onderzoekt:

- De oorzaak van het verslikken
- Hoe erg het verslikken is.
- Of het veilig voor u is wanneer u eet en drinkt. Als de kans groot is dat u voeding in uw luchtwegen krijgt (verslikken), kan er een longontsteking ontstaan.

De logopedist bepaalt of u mag eten en drinken. Ook bepaalt zij wát u mag eten en drinken. Dit verschilt per patiënt. Iemand mag bijvoorbeeld alleen dik vloeibaar voedsel eten. Dit zijn voedingsmiddelen met de dikte van yoghurt.

Als u niet alles mag eten betekent dit dat er een kleinere keuze in voeding is. De diëtist houdt goed in de gaten of u voldoende voedingsstoffen binnenkrijgt.

## Voedselaanpassingen

- Soms moeten dunne dranken dikker gemaakt worden met een verdikkingsmiddel. Bijvoorbeeld water, thee, koffie en vruchtensappen. Dit kan worden verdikt met ThickenUp Clear. Dit ziet eruit als een wit poeder.
- Heeft u een aangezichtsverlamming? Dan kan kauwen van vaste voeding moeilijk gaan.

Deze aanpassingen in het voedsel zijn vaak tijdelijk. Ze zijn er om nare complicaties, zoals een longontsteking, te voorkomen.

Ook voor uw naasten is het belangrijk te weten wat u wel en niet mag eten en drinken. Zij kunnen de verpleegkundige of logopedist vragen naar de mogelijkheden.

## Tips voor naasten

**Wanneer iemand zich vaak verslikt, maar wel mag eten of drinken, zijn de volgende punten belangrijk:**

- De patiënt zit goed rechtop, liefst met het hoofd wat voorover gebogen. Het hoofd mag niet achterover gebogen zijn. Dan verslikt de patiënt zich sneller.
- Draagt de patiënt een kunstgebit? Zet dit dan vast met kleefpasta als dat nodig is.
- Wanneer de patiënt zelf drinkt, moet hij dit slok voor slok doen. Laat vooral in een rustig tempo drinken.
- Wanneer u de patiënt helpt met eten, bied de volgende hap pas aan wanneer de vorige is doorgeslikt.
- Verslikt de patiënt zich toch? Wacht dan met de volgende hap tot de patiënt geen hoestprikkel meer heeft. Gebeurt dit vaker, meld dit bij de verpleegkundige en stop het geven van eten.
- De happen moeten niet te groot zijn.
- Is de patiënt snel moe? Bouw dan pauzes in tijdens de maaltijd als dat nodig is. Als de patiënt vermoeid is, is de kans op verslikken groter. Bied het eten recht van voren aan. Dan hoeft de patiënt het hoofd niet te draaien. Ook kan hij dan goed van de lepel afhappen.
- Controleer na het eten of de mond goed leeg is. Laat daarna de patiënt een poosje rechtop zitten. Dan kan het eten 'zakken'.
- Het is belangrijk dat het eten en drinken in alle rust gebeurt. De patiënt kan zich dan goed op het eten en drinken concentreren.
- Stel geen vragen wanneer de patiënt eten in de mond heeft.
- Volg de adviezen van de logopedist op.

Heeft u nog vragen over het slikken? Neem dan telefonisch contact op met de logopedist.  
Wilt u meer weten over de voeding? Neem dan contact op met de diëtist.

# Vragen?

## U kunt ons gewoon bellen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Neem dan contact op of kijk op [www.olvg.nl](http://www.olvg.nl) Heeft u vragen over de vergoeding of betaling? Neem dan contact op met uw zorgverzekeraar of kijk op [www.olvg.nl/zorgnota](http://www.olvg.nl/zorgnota)

### Contact

#### afdeling Logopedie, locatie Oost

T 020 599 28 73 (werkdagen 9.00 – 16.30 uur)

E [logopedie-oost@olvg.nl](mailto:logopedie-oost@olvg.nl)

#### afdeling Logopedie, locatie West

T 020 510 83 66 (werkdagen 9.00 – 16.30 uur)

E [logopedie-west@olvg.nl](mailto:logopedie-west@olvg.nl)

### Let op: de aangekruiste informatie is op u van toepassing!

#### afdeling Diëtetiek, locatie Oost

T 020 599 34 72 (ma t/m vrij 8.30-16.00 uur)

E [dietetiek-oost@olvg.nl](mailto:dietetiek-oost@olvg.nl)

#### afdeling Diëtetiek, locatie West

T 020 510 85 04 (ma t/m vrij 8.30-16.00 uur)

E [diietetiek-west@olvg.nl](mailto:diietetiek-west@olvg.nl)

Oost  
Oosterpark 9  
1091 AC Amsterdam

West  
Jan Tooropstraat 164  
1061 AE Amsterdam

Spuistraat  
Spuistraat 239 A  
1012 VP Amsterdam

Onze Algemene Voorwaarden zijn van toepassing: [www.olvg.nl/algemene-behandelvoorwaarden](http://www.olvg.nl/algemene-behandelvoorwaarden)

Klacht of opmerking: [www.olvg.nl/klacht](http://www.olvg.nl/klacht)

Redactie en uitgave: Marketing en Communicatie, 6 mei 2020, foldernr.2238